

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs ในประเทศไทยจากมุมมองของผู้บริหาร The Factors Affecting the Quality of Financial Statement of Small and Medium Enterprise (SMEs) in Thailand from the Perspective of the Executive

สลักจิต นิลผาย¹

คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Salakjit Ninlaphay¹

Maharakham Business School, Maharakham University

(Received: January 28, 2020; Revised: May 19, 2020; Accepted: July 22, 2020)

บทคัดย่อ

การประกอบธุรกิจ SMEs ให้ประสบผลสำเร็จมีปัจจัยสนับสนุนหลายประการ การมีระบบข้อมูลทางการบัญชีที่ถูกต้องและมีการควบคุมที่สำคัญ ถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จ งบการเงินที่มีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือจะถูกนำไปใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนและการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs จากมุมมองของผู้บริหาร โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของงบการเงินประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการ งานวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากผู้บริหารของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย แบบสอบถามจำนวน 138 ฉบับที่ตอบกลับมากถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์การถดถอยถูกนำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพของงบการเงิน และยังพบว่าปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพของงบการเงิน

คำสำคัญ: 1) ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี 2) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการ 3) คุณภาพของงบการเงิน

Abstract

There are many SMEs business success. The effective of accounting information system and internal control are another important factor that promotes and supports business success. In addition, the quality and reliable of financial statement will be used as important information for planning and for making decisions. The objective of this study is to investigate the effects of the factor that affect the quality of financial statement of SMEs business from the executive's perspective. Those factors are Accountant factor and supporting factors from the business. Data were collected by survey questionnaires from SMEs business in Thailand that 138 firms completed. Regression analysis is used to test the hypothesis. The results show that accountant factor and supporting factors from the business related to quality of financial statement.

Keywords: 1) Accountant Factors 2) Support from Enterprise Factors 3) Quality of Financial Statement

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี (Assistant Professor, Department of Accounting)
Email: Salakjit.n@acc.msu.ac.th

บทนำ (Introduction)

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือ Small and Medium Enterprise: SMEs เป็นกลุ่มธุรกิจที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย ลักษณะของธุรกิจ SMEs หรือที่เรียกอย่างเป็นทางการว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและการจ้างงานของประเทศเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงได้ทุ่มเทงบประมาณตลอดจนแก้ไขกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อเอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของ SMEs อีกทั้งยังมีการส่งเสริมสนับสนุนโดยการออกนโยบายต่าง ๆ เพื่อให้ธุรกิจ SMEs ก้าวต่อไปในอนาคตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน แม้กระนั้น ธุรกิจ SMEs ในประเทศไทยก็ยังคงประสบปัญหาด้วยกันหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม การขาดความรู้พื้นฐานด้านเทคนิคที่ทันสมัยที่จะนำมาสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์และบริการ ปัญหาด้านการผลิต กระบวนการผลิตที่ไร้ประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า รวมไปถึงการขาดแคลนเงินทุน ปัญหาด้านการตลาด และขาดข้อมูลสำคัญทางการตลาด เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับคู่แข่ง ข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้า นอกจากนี้ ธุรกิจ SMEs ยังมีปัญหาสำคัญอีกประการคือ ปัญหาด้านการจัดทำงบการเงิน ธุรกิจ SMEs ยังขาดทักษะในการจัดทำงบการเงิน และการจัดบันทึกบัญชีที่ถูกต้อง ซึ่งธุรกิจ SMEs ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ บางส่วนมีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายภาษีอากร บางรายมีการหลบเลี่ยงภาษี ด้วยเหตุนี้เอง ภาครัฐจึงมีมาตรการออกสนับสนุนธุรกิจ SMEs อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากรอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการ “บัญชีเล่มเดียว” ที่ออกมาเพื่อธุรกิจ SMEs ที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาทที่มาขอขึ้นทะเบียนกับกรมสรรพากร ให้จัดทำบัญชีที่แสดงรายได้และงบการเงินสอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของกิจการ โดยภาครัฐมีเป้าหมายจากนโยบายดังกล่าวคือ ต้องการให้ผู้ประกอบธุรกิจ SMEs ที่เป็นนิติบุคคลเข้าสู่ระบบภาษีได้ทั้งหมด และที่สำคัญคือ เพื่อให้ธุรกิจ SMEs มีการจัดทำบัญชีอย่างถูกต้อง เนื่องจากในอดีต

ธุรกิจ SMEs มักมีปัญหาและข้อจำกัดในการจัดทำบัญชีและนำเสนองบการเงิน ทั้งในเรื่องคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชี คุณภาพของงบการเงิน รวมถึงปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรและต้นทุนในการจัดทำบัญชีและงบการเงิน ทำให้ธุรกิจ SMEs ไม่สามารถจัดทำบัญชีและงบการเงินที่สะท้อนถึงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินที่แท้จริงได้ (Detthamrong and Phukdeesiriwong, 2018, p.2; Thapprom, 2019, pp.85-86) ด้วยเหตุนี้เอง จึงมีการออกกฎระเบียบเพื่อควบคุมคุณภาพของงบการเงินที่จัดทำโดยธุรกิจ SMEs โดยกฎกระทรวง ซึ่งธุรกิจ SMEs ต้องจัดทำงบการเงินและงบการเงินดังกล่าวต้องได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต แต่หากกิจการเป็น SMEs ขนาดเล็ก ซึ่งมีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท มีสินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และมีรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท (ซึ่งเรียกว่า “ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลขนาดเล็ก”) งบการเงินของกิจการดังกล่าวต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองความถูกต้องโดยผู้สอบบัญชีภาษีอากร ซึ่งต้องใช้แนวการตรวจสอบตามที่กรมสรรพากรประกาศ การประกอบธุรกิจ SMEs ให้ประสบผลสำเร็จ มีปัจจัยสนับสนุนหลายประการ แต่มีสิ่งหนึ่งที่มักถูกมองข้าม นั่นคือ การมีระบบข้อมูลทางการบัญชีที่ถูกต้องและมีการควบคุมที่สำคัญ ผู้ประกอบธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ จะใช้ข้อมูลทางการบัญชีเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจ ช่วยในการวางแผนการตัดสินใจ และการควบคุม ให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ธุรกิจ SMEs อาจไม่จำเป็นต้องมีระบบบัญชีที่ซับซ้อนเหมือนธุรกิจขนาดใหญ่ แต่ผู้ประกอบธุรกิจ SMEs ก็ควรให้ความสำคัญโดยการจัดให้มีการจัดบันทึกรายการต่าง ๆ ในการประกอบธุรกิจลงในสมุดบัญชีอย่างเป็นระบบ และสามารถนำข้อมูลที่จัดบันทึกนั้นไปจัดทำงบการเงินได้ ซึ่งจะช่วยให้งบการเงินนั้นมีความน่าเชื่อถือและมีคุณภาพ ง่ายต่อการตรวจสอบและการแสดงความเห็นในงบการเงินของผู้สอบบัญชี จะเห็นได้ว่า งบการเงินของธุรกิจ SMEs จะต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองความถูกต้องตามที่ควรโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชี

ภาษีอากร ตามที่กฎกระทรวงกำหนด หากงบการเงินของกิจการมีคุณภาพ อาจช่วยให้การทำงานตรวจสอบและรับรองงบการเงินของผู้สอบบัญชีรวดเร็วและแม่นยำมากยิ่งขึ้น งานวิจัยในอดีตมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงินเป็นจำนวนมาก ซึ่งพบว่า ปัจจัยภายในไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนจากผู้บริหาร ความรู้ความสามารถของผู้ทำบัญชี การปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายใน ประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายใน รวมถึงคณะกรรมการอิสระ มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน ซึ่งรวมถึงปัจจัยภายนอก ไม่ว่าจะเป็น ผู้สอบบัญชี เจ้าหนี้และนักลงทุน หน่วยงานกำกับดูแล รวมถึงระบบกฎหมาย และวัฒนธรรม ต่างก็มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน (Tontiset, 2015, p.23; Rukprasoot, 2015, pp. 4-10; Wannawichit and Kongchan, 2017, pp. 1927-1931; Anupan and Tuntranundit, 2017, pp. 53-56) ซึ่งการศึกษาส่วนใหญ่ในอดีตเป็นการศึกษากับกลุ่มกิจการที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือเป็นกลุ่มกิจการขนาดใหญ่ที่ไม่ใช่ SMEs

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงินกับคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย โดยศึกษาจากมุมมองของผู้บริหาร ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องโดยคำนึงถึงบทบาทและหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นสำคัญ ซึ่งวิชาชีพบัญชี เป็นวิชาชีพที่มีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่าย ดังนั้น จึงมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพเกิดขึ้น ซึ่งประกอบด้วย

1. พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543
2. พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547
3. ข้อบังคับสภาวิชาชีพ (ฉบับ 19) เรื่องจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2553

ในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ได้ให้ความหมายของ “ผู้ทำบัญชี” ไว้ว่า หมายถึง

ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็นลูกจ้าง (พนักงานบัญชีของกิจการ) ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตาม ส่วนความหมายของ “ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี” หมายถึงผู้มีหน้าที่จัดให้มีการทำบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น ทั้งผู้ทำบัญชี (ซึ่งอาจเป็นลูกจ้างของกิจการหรือเป็นสำนักงานบัญชีที่รับทำบัญชีให้กับกิจการ) และกิจการ (ซึ่งถือเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี) ต่างก็มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำงบการเงินให้มีคุณภาพเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปหรือเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี ด้วยเหตุนี้เอง งบการเงินจึงถือเป็นผลงานของนักบัญชีซึ่งเป็นผู้ทำบัญชีของกิจการ

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน

งบการเงินที่มีคุณภาพ เป็นผลมาจากการจัดทำของผู้ทำบัญชี และผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี หากผู้ทำบัญชีมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานบัญชี มีความระมัดระวังรอบคอบ และมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานในวิชาชีพ ก็จะส่งผลให้งบการเงินที่จัดทำมีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ส่วนผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือกิจการ หากมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ทั้งในเรื่องงบประมาณ หรือทรัพยากร ก็จะช่วยให้ผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีมีคุณภาพจากการศึกษาในอดีต พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงิน ได้แก่ ปัจจัยภายใน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ทำบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน และคณะกรรมการอิสระ รวมถึง ปัจจัยภายนอก ซึ่งได้แก่ ผู้สอบบัญชี เจ้าหนี้และนักลงทุน หน่วยงานกำกับดูแล และระบบกฎหมาย วัฒนธรรม เศรษฐกิจและอื่น ๆ มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน (Rukprasoot, 2015, p. 4) นอกจากนี้ยังพบว่า ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชี และความสามารถของระบบสารสนเทศทางการบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพของงบการเงิน (Tontiset and Kaiwinit, 2018, p.300) การศึกษาในอดีตยังพบตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพนั่นคือ ตัวแปรคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งพบว่า การปฏิบัติงานด้วยความชำนาญ ความระมัดระวังรอบคอบ ความซื่อสัตย์ใน

วิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความมีคุณธรรม การพัฒนาศักยภาพทางการบัญชี และทักษะทางวิชาชีพบัญชี มีผลต่อคุณภาพในการปฏิบัติงาน (Binyasen and Sukwatanasinit, 2018, pp. 211-213) การศึกษาในอดีตยังพบว่า ศักยภาพของนักบัญชี มีผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงิน ไม่ว่าจะเป็นด้านความมีเหตุผลเชิงจริยธรรม การตระหนักถึงผู้มีส่วนได้เสีย ความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการบัญชี ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการสื่อสาร และการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ (Sitdhirak, 2014, p. 21)

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยในอดีตข้างต้น งานวิจัยนี้จึงได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน โดยแบ่งเป็น 2 ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการ **ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี (Accountant Factors)** หมายถึง ปัจจัยที่เป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวของผู้ทำบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการปฏิบัติงานด้านบัญชี ซึ่งประกอบด้วยความรู้ความสามารถด้านการบัญชี การตระหนักถึงจรรยาบรรณวิชาชีพ และทักษะในการประกอบวิชาชีพบัญชี ส่วน**ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการ (Support from Enterprise Factors)** หมายถึง ปัจจัยที่เป็นคุณลักษณะของกิจการที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชี ประกอบด้วยความเพียงพอของทรัพยากรที่จำเป็น นโยบายการส่งเสริมและพัฒนาผู้ทำบัญชี และระบบการทำงานที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้ทำบัญชี โดยศึกษาจากธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย ในมุมมองของผู้บริหาร เนื่องจากธุรกิจ SMEs เป็นธุรกิจสำคัญที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ธุรกิจ SMEs หรือที่เรียกอย่างเป็นทางการว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ถูกกำหนดขึ้นโดยกฎกระทรวง ซึ่งได้แบ่งประเภทของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ กิจการผลิต กิจการค้า (ค้าส่งและค้าปลีก) และกิจการบริการ โดยวิสาหกิจขนาดย่อมจะหมายถึงวิสาหกิจที่มีการจ้างงานไม่เกิน 50 คน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาทสำหรับกิจการผลิต แต่หากเป็นกิจการค้าส่งจะมีการจ้างงานไม่เกิน 25

คน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้าน และหากเป็นกิจการค้าปลีกจะมีการจ้างงานไม่เกิน 15 คน มูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 30 ล้าน ส่วนกิจการบริการนั้น จะมีการจ้างงานไม่เกิน 50 คน และมูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้าน ซึ่งถ้าเกินกว่าที่กล่าวมาจะถือเป็นวิสาหกิจขนาดกลาง (Thapprom, 2019, pp.85-86) ประเด็นสำคัญอีกประการคือ ธุรกิจ SMEs เป็นธุรกิจที่ประสบปัญหาในเรื่องของการจัดทำ และนำเสนองบการเงิน

คุณภาพของงบการเงิน

ในร่างมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (Thai Financial Reporting Standard For Small and Medium Enterprises (TFRS for SMEs)) ซึ่งจะถูกนำมาใช้กับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs ในอนาคตนั้น ได้อธิบายถึงงบการเงินที่มีคุณภาพตามลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลในงบการเงินว่าต้องประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้ 1) ความสามารถเข้าใจได้ 2) ความเกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจ 3) ความมีสาระสำคัญ 4) ความเชื่อถือได้ และ 5) ความรอบคอบ

ความสามารถเข้าใจได้ เป็นลักษณะของการนำเสนอข้อมูลในงบการเงินด้วยรูปแบบที่ผู้ใช้ งบการเงินที่มีความรู้ตามสมควรเกี่ยวกับธุรกิจเกี่ยวกับกิจการ มีความรู้ทางเศรษฐกิจและการบัญชี สามารถเข้าใจได้ง่าย ส่วน**ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ** เป็นลักษณะของข้อมูลที่น่าเสนอใน งบการเงินซึ่งเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ใช้ งบการเงิน โดยข้อมูลดังกล่าวต้องมีสาระสำคัญ กล่าวคือหากกิจการละเว้นไม่แสดงข้อมูลหรือแสดง ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแล้วส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจของผู้ใช้ งบการเงินถือว่าข้อมูลนั้นมีสาระสำคัญ **ความเชื่อถือได้** เป็นลักษณะเชิงคุณภาพอีกลักษณะหนึ่ง ที่อธิบายไว้ว่า ข้อมูลที่น่าเสนอในงบการเงินต้องเชื่อถือ ได้ ปราศจากความผิดพลาดและความลำเอียงที่มี สาระสำคัญ รวมถึงต้องเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม และ ลักษณะเชิงคุณภาพลักษณะสุดท้ายคือ **ความรอบคอบ** โดยอธิบายไว้ว่าหากกิจการต้องอยู่ ภายใต้อสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน กิจการต้องใช้หลัก

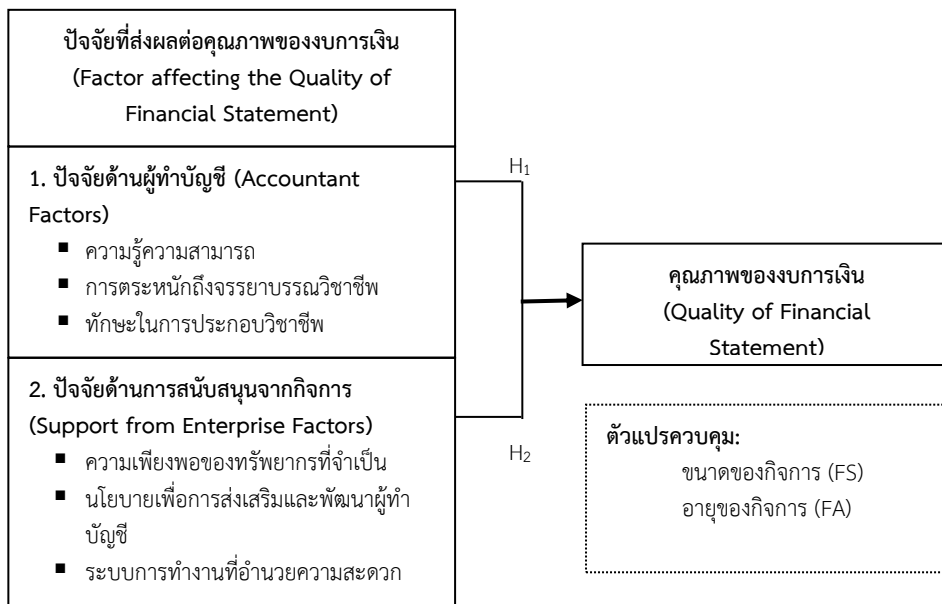

ความระมัดระวังรอบคอบและคลยพินิจในการประมาณการเพื่อไม่ให้สินทรัพย์หรือรายได้แสดงจำนวนที่สูงเกินไป หรือหนี้สินหรือค่าใช้จ่ายแสดงจำนวนต่ำเกินไป

งานวิจัยในอดีตจำนวนมากได้ทำการศึกษเกี่ยวกับคุณภาพของการรายงานทางการเงิน โดยได้มีการกำหนดคุณภาพของการรายงานทางการเงินว่าเป็นความแม่นยำของข้อมูลทางการเงินของกิจการในการพยากรณ์กระแสเงินสด นอกจากนี้ยังได้มีการอธิบายลักษณะของการรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพว่าต้องประกอบด้วย ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความน่าเชื่อถือ และความสามารถในการเปรียบเทียบ (Biddle, Hilary, and Verdi, 2009, pp. 2-6; McDaniel, Martin and Maines, 2002, pp. 142-145) การศึกษาในอดีตยังพบว่ารายงานทางการเงินที่มีคุณภาพสูงจะทำให้ได้รับข้อมูลในอนาคตได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และนำข้อมูลนั้นไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีการอธิบายคุณภาพของงบการเงินว่าต้องประกอบด้วย ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความทันต่อเวลา และการเปรียบเทียบกันได้ (Tontiset, 2015, p.25) คุณภาพของรายงานทางการเงินยังวัดจากความสามารถเข้าใจได้ ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ความทันเวลา และความสามารถเปรียบเทียบได้ ซึ่งเป็นไปตามลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนดไว้

(Detthamrong and Phukdeesiriwong, 2018, p.2-3; Anupan and Tuntranundit, 2017, pp. 53-56) จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลในงบการเงินตามกรอบแนวคิดของร่าง TFRS for SMEs มากำหนดค่านิยามของตัวแปรคุณภาพของงบการเงิน (Quality of Financial Statement) ซึ่งเป็นตัวแปรตามของงานวิจัยนี้ดังต่อไปนี้ คุณภาพของงบการเงิน หมายถึง ความถูกต้องของการรายงานข้อมูลทางการเงินของกิจการ ซึ่งต้องประกอบด้วย ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความสามารถเข้าใจได้ ความมีสาระสำคัญ ความเชื่อถือได้และความรอบคอบ ซึ่งสอดคล้องตามกรอบแนวคิดของร่าง TFRS for SMEs

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยในอดีตพบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน แต่ศึกษาในมุมมองของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต รวมถึงศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ SMEs ซึ่งยังไม่พบการศึกษาในมุมมองของผู้บริหาร และในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นธุรกิจ SMEs ด้วยเหตุนี้เอง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่สามารถทำให้งบการเงินของธุรกิจ SMEs มีคุณภาพตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ในมุมมองของผู้บริหาร เพื่อนำผลการศึกษาดังกล่าวไปปรับปรุงคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs จึงได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้ทำบัญชีกับคุณภาพของงบการเงิน ในมุมมองของผู้บริหาร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสถานประกอบการกับคุณภาพของงบการเงินในมุมมองของผู้บริหาร

วิธีดำเนินการวิจัย (Methods)

สมมติฐานการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการตั้งสมมติฐานของงานวิจัยไว้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1: ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชีมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของงบการเงิน

สมมติฐานที่ 2: ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของงบการเงิน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ธุรกิจ SMEs ที่อยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เฉพาะที่จดทะเบียนเป็นบริษัท จำนวน 22,591 บริษัท และได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาโดยใช้สูตรของ Yamane (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 393 บริษัท ผู้วิจัยได้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้เป็น 500 บริษัท เพื่อให้อัตราการตอบกลับสูงขึ้น จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 500 บริษัทนี้ ถูกเลือกโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster sampling or Area sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มตามจำนวนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด จากนั้นกำหนดขนาดตัวอย่างของแต่ละกลุ่มตามสัดส่วนของ SMEs ที่จดทะเบียนเป็นบริษัทในแต่ละจังหวัด และเลือกตัวอย่างจาก SMEs ที่มีกำไรสูงสุดตามลำดับ เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างตามที่กำหนด

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้บริหารของธุรกิจ SMEs ที่อยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ของประเทศไทย จำนวนธุรกิจที่ตอบแบบสอบถามมีทั้งสิ้น 138 ธุรกิจ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามไป Try-Out กับผู้บริหารที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ โดยนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านโดยแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.918 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.888 และความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของงบการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.918 ซึ่งล้วนแต่แสดงให้เห็นว่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) อยู่ในระดับสูง และทำการวิเคราะห์โดยใช้ Factor Analysis ในการวิเคราะห์การรับรู้ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี ได้ค่า Factor Loading อยู่ระหว่าง 0.475-0.892 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการ ได้ค่า Factor Loading อยู่ระหว่าง 0.485-0.847 และคุณภาพของงบการเงิน ได้ค่า Factor Loading อยู่ระหว่าง 0.847-0.908 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978, p. 245) ได้อธิบายว่าการทดสอบค่าได้ค่า Factor Loading เกินกว่า 0.40 เป็นค่าที่ยอมรับได้ จากผลการทดสอบดังกล่าว แสดงถึงความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามได้สร้างตามความมุ่งหมายและกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารธุรกิจ SMEs ที่อยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อเดือนที่ได้ในปัจจุบัน และตำแหน่งงานในปัจจุบัน ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกิจการ ได้แก่ ประเภทธุรกิจ ทุนจดทะเบียน มูลค่าสินทรัพย์รวม ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ และจำนวนพนักงานทั้งหมดในปัจจุบัน ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของ

งบการเงิน ประกอบด้วยปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี และ ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการ ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของงบการเงินซึ่งแบบสอบถาม ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 ข้อคำถามแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เป็น 5 ระดับ โดยแบ่งช่วงของระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Type Scale) และตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน

การวัดค่าตัวแปร

งานวิจัยนี้วัดค่าตัวแปรอิสระ ดังต่อไปนี้ ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี วัดค่าโดยใช้ข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับ ความรู้ความสามารถของผู้ทำบัญชี การตระหนักถึง จรรยาบรรณวิชาชีพ และทักษะในการประกอบ วิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถของผู้ทำบัญชี วัดค่า โดยใช้ข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถ ด้านบัญชีการเงิน บัญชีบริหาร การสอบบัญชี ภาษี อากร และความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการ บัญชี ความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทางการบัญชี ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี ด้านการตระหนักถึงจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้ทำบัญชี วัดค่าโดยใช้ข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ ความเที่ยงธรรม ความระมัดระวังรอบคอบ และการ รักษาความลับ และทักษะในการประกอบวิชาชีพบัญชี วัดค่าโดยใช้ข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางด้าน ปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ด้านการจัดการบุคคล และด้านการจัดการองค์กร สำหรับปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการวัดค่าโดย ใช้ข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับความเพียงพอของ ทรัพยากรที่จำเป็น ตัวอย่างเช่น การจัดทำและจัดสรร งบประมาณที่จำเป็นในกระบวนการจัดทำบัญชี การสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ เป็นต้น การมี นโยบายเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้ทำบัญชี ตัวอย่างเช่น การสนับสนุนให้ผู้ทำบัญชีพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น และการมีระบบการทำงานที่ อำนวยความสะดวกในการทำบัญชี ตัวอย่างเช่น

การกำหนดนโยบายและกระบวนการปฏิบัติงานที่ ชัดเจน การกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงาน เป็นต้น ส่วนตัวแปรตาม คุณภาพของงบการเงิน วัดค่าตัวแปรโดยใช้ข้อคำถาม ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นประโยชน์ข้อมูลทางการเงินที่ ตามลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินที่อธิบายไว้ใน ร่าง TFRS for SMEs ตัวอย่างเช่น การนำเสนอข้อมูล ทางการเงินที่เพียงพอ เป็นประโยชน์ ครบถ้วนสมบูรณ์ เป็นกลางปราศจากความลำเอียง รวมถึงสะท้อนให้ เห็นถึงความสามารถในการดำเนินธุรกิจอย่างแท้จริง

จากการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยนี้ได้ กำหนดตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดของกิจการ (Firm Size) ซึ่งกำหนดจากสินทรัพย์รวม และอายุของ กิจการ (Firm Age) ซึ่งกำหนดจากระยะเวลาในการ ดำเนินงาน เนื่องจากกิจการที่มีขนาดใหญ่และมี ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจยาวนานมีแนวโน้มที่ งบการเงินจะมีคุณภาพมากกว่ากิจการขนาดเล็ก โดย ได้กำหนดตัวแปรควบคุมดังกล่าวให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ตามหลักการของ Dummy Coding

ข้อมูลจากแบบสอบถามถูกนำมาวิเคราะห์โดย แบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยการหาความถี่ ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน และคุณภาพ ของงบการเงิน โดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติ เชิงพรรณนา นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่า ทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ใน งานวิจัย
4. การวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม โดยกำหนดสมการในการทดสอบ ความสัมพันธ์ดังนี้

Equation 1:

$$QFS = \beta_{01} + \beta_{1ACF} + \beta_{2FS} + \beta_{3FA} + \varepsilon$$

Equation 2:

$$QFS = \beta_{02} + \beta_{4}SEF + \beta_{5}FS + \beta_{6}FA + \epsilon$$

โดยที่:

- QFS = Quality of Financial Statement
- ACF = Accountant Factors
- SEF = Support from Enterprise Factors
- FS = Firm Size
- FA = Firm Age
- ϵ = Error

ผลการวิจัย (Results)

ผู้บริหารของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี ด้านความรู้ความสามารถของผู้ทำบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$, S.D.=0.681) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นลำดับแรกได้แก่ กิจกรรมที่มีผู้ทำบัญชีที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญทางด้านภาษีอากร ที่สามารถช่วยให้กิจการปฏิบัติตามหลักกฎหมายภาษีอากรได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ด้านการตระหนักถึงจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D.=0.728) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นลำดับแรกได้แก่ ผู้ทำบัญชีของกิจการตระหนักถึงการรักษาข้อมูลความลับของกิจการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน และด้านทักษะในการประกอบอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.23$, S.D.=0.761) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นลำดับแรกได้แก่ ผู้ทำบัญชีของกิจการมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และมีทักษะในการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ผู้บริหารของธุรกิจ SMEs มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ

รับรู้ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการ ด้านความเพียงพอของทรัพยากรที่จำเป็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$, S.D.=0.674) เช่นกัน ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นลำดับแรกได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมให้มีการจัดทำและจัดสรรงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้สำหรับกระบวนการในการจัดทำบัญชี ด้านนโยบายเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้ทำบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$, S.D.=0.699) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นลำดับแรกได้แก่ กิจกรรมสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้และบอกเล่าประสบการณ์การทำงานระหว่างผู้ทำบัญชี ด้านระบบการทำงานที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการทำบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, S.D.=0.776) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นลำดับแรกได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมให้มีระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ช่วยสนับสนุนการทำงานให้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น และความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้คุณภาพของงบการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$, S.D.=0.669) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นลำดับแรกได้แก่ กิจกรรมนำเสนอข้อมูลทางการเงินที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการดำเนินธุรกิจอย่างแท้จริง

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรแสดงในตาราง 1 ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์ของตัวแปรที่นำมาศึกษา และบางตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเกินกว่า 0.80 จึงอาจเกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Hair et al., 2006, pp. 89-149) ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบเพื่อหาค่า VIF พบว่าค่า VIF อยู่ระหว่าง 1.03 ถึง 5.64 ซึ่งค่า VIF ไม่เกิน 10 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน จึงไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity)

ตาราง 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณของปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน และคุณภาพของงบการเงิน

Variables	QFS	ACF	SEF	FS	FA
Mean	4.32	4.28	4.32	1.70	3.05
S.D.	0.705	0.675	0.743	0.860	0.786
QFS	1				
ACF	.746**				
SEF	.806**	.903**			
FS	.199*	.166	.232		
FA	.114	.167	.120	-.031	1

หมายเหตุ: *p<.10, **p<.05, ***p<.01, ^aBeta coefficients with standard errors in parenthesis

จากการวิเคราะห์การถดถอย ตามตาราง 2 ผลที่ได้พบว่า ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพของงบการเงิน (p<.01) โดยมีค่า Adjusted R² เท่ากับ 0.553 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพของงบการเงินได้ร้อยละ 55.3 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชีมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของงบการเงิน ซึ่งนักบัญชีที่มีความรู้ความสามารถ มีความตระหนักถึงจรรยาบรรณวิชาชีพ และมีทักษะในการประกอบวิชาชีพจะส่งผลให้การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายมีประสิทธิภาพ รวมถึงทำให้งบการเงินที่จัดทำมีคุณภาพด้วย และผลการวิจัยยังพบว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพของงบการเงิน (p<.01) โดยมีค่า Adjusted R² เท่ากับ

0.657 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพของงบการเงินได้ร้อยละ 65.7 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของงบการเงิน ซึ่งการที่กิจการมีทรัพยากรที่จำเป็นอย่างเพียงพอในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนเรื่องงบประมาณ การมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้พนักงานมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการมีระบบการทำงานที่อำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลได้อย่างรวดเร็ว เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผลการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีมีคุณภาพ ผลงานวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์การวิจัยทั้งสองข้อ ซึ่งพบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการ กับคุณภาพของงบการเงิน

ตาราง 2 การวิเคราะห์การถดถอยของปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของงบการเงิน และคุณภาพของงบการเงินของธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย

Independent Variables	Dependent Variable	
	EQ1:QFS	EQ2:QFS
ACF	0.735*** (0.059)	
SEF		0.810*** (0.052)
FS	0.077 (0.067)	0.099* (0.059)
FA	-0.007 (0.074)	-0.071 (0.066)
Adjusted R ²	0.553	0.657

หมายเหตุ: *p<.10, **p<.05, ***p<.01, ^aBeta coefficients with standard errors in parenthesis

สรุปและอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)

งานวิจัยในครั้งนี้เกิดขึ้นเนื่องจากการประกอบธุรกิจ SMEs ให้ประสบผลสำเร็จมีปัจจัยสนับสนุนหลายประการ แต่สิ่งหนึ่งที่มีถูกมองข้ามไป นั่นคือ การมีระบบข้อมูลทางการบัญชีที่ถูกต้องและมีการควบคุมที่สำคัญ ผู้ประกอบธุรกิจที่ประสบความสำเร็จจะใช้ข้อมูลทางการบัญชีเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจ ช่วยในการวางแผน การตัดสินใจ และการควบคุม ให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ธุรกิจ SMEs อาจไม่จำเป็นต้องมีระบบบัญชีที่ซับซ้อนเหมือนธุรกิจขนาดใหญ่ แต่ผู้ประกอบธุรกิจ SMEs ก็ควรให้ความสำคัญ โดยการจัดให้มีการจัดบันทึกรายการต่าง ๆ ในการประกอบธุรกิจลงในสมุดบัญชีอย่างเป็นระบบ และสามารถนำข้อมูลที่จัดบันทึกนั้นไปจัดทำงบการเงินได้ ซึ่งจะช่วยให้งบการเงินนั้นมีความน่าเชื่อถือและมีคุณภาพ

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของงบการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตที่ได้มีการอภิปรายไว้ว่า ความรู้ความสามารถ ความชำนาญ รวมถึงทักษะทางวิชาชีพของผู้ปฏิบัติงานบัญชี จะส่งผลให้เกิดคุณภาพในการปฏิบัติงาน (Rukprasoot, 2015, pp. 4-10; Wannawichit, 2016, pp. 1937; Anupan and Tuntranundit, 2017, pp. 53-56) นอกจากนี้ การมีระบบการปฏิบัติงานที่ดี การได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมทั้งในด้านงบประมาณ และทรัพยากรที่จำเป็นจากกิจการ ก็จะส่งผลต่อคุณภาพงานของผู้ทำบัญชีด้วยเช่นเดียวกัน (Kongsuwunkul, 2014, pp. 3-4); Tontiset, 2015, p.28) งบการเงินที่มีคุณภาพซึ่งมีลักษณะมีความสามารถเข้าใจได้ สามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ทันเวลา และความสามารถเปรียบเทียบกันได้ ส่งผลให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน (Detthamrong and Phukdeesirivong, 2018, pp. 6-7) ผลการวิจัย

ดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงิน โดยศึกษาจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งพบว่าปัจจัยด้านความเป็นมืออาชีพของพนักงานบัญชี และความสามารถของระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงิน (Tontiset, 2015, p.32) ดังนั้น คุณภาพของงบการเงินของทุกกิจการ ไม่ว่าจะเป็นกิจการขนาดเล็กหรือกิจการขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ต่างก็ได้รับผลกระทบจากปัจจัยด้านผู้ทำบัญชี และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการ

งานวิจัยนี้ได้ให้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้ทำบัญชีและปัจจัยด้านการสนับสนุนจากกิจการของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือในประเทศไทยจากมุมมองของผู้บริหารของกิจการ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการขยายความรู้และวรรณกรรมในอดีตของคุณภาพของงบการเงิน เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนั้น การศึกษาในอนาคตควรเพิ่มกรอบแนวคิดการวิจัย โดยการเปรียบเทียบระหว่างคุณภาพของงบการเงินในมุมมองของผู้บริหาร ระหว่างการจัดทำบัญชีของกิจการโดยกิจการเอง กับการจัดทำบัญชีของกิจการโดยสำนักงานรับทำบัญชี รวมถึงอาจศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างออกไปเพื่อให้เกิดความหลากหลายและเพิ่มระดับความน่าเชื่อถือให้กับผลงานวิจัย นอกจากนี้ผลการศึกษายังได้ให้ข้อมูลที่สำคัญกับผู้บริหารของธุรกิจ SMEs ซึ่งต้องตระหนักถึงกระบวนการ วิธีการ และผลกระทบของงบการเงินที่กิจการจัดทำ ทั้งนี้เพื่อให้มีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการในการจัดทำและนำเสนองบการเงินของกิจการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นประโยชน์กับผู้ใช้งบการเงินมากที่สุด

บรรณานุกรม (Bibliography)

- Anupun, K. and Tuntrabundit, K. (2017). **Audit officers' perspective on quality of the local government financial reports in regional office of the Auditor General of Thailand.** Journal of Business Administration and Accountancy, 1(3), 51-64.
- Binyasen, R. and Sukwatanasinit, K. (2018). **Factors affecting on auditing practices quality of Thai's Certified Public Accountant.** Mahachula Academic Journal, 5(1), 209-217.
- Biddle, G., Hilary, G., and Verdi, R. (2009). **How does financial reporting quality related to investment efficiency?.** Journal of Accounting & Economics, 48(2-3), 112-131.
- Detthamrong, U., and Phukdeesiriwong, N. (2018). **The effect of financial reporting quality on the competitive advantage of Small and Medium Enterprises in the Northeast of Thailand.** Nakhon Phanom University Journal, 8(1), 1-9.
- Detthamrong, U., Phukdeesiriwong, N., and Chansanam, W. (2019). **Risk management impact on competitive advantage of small and medium enterprise in Northeastern Thailand.** University of the Thai Chamber of Commerce Journal, 39(1), 77-95.
- Hair, J.F., Black, B., Babin, B.J., Anderson, R.E., and Tatham, R.L. (2006). **Multivariate data analysis (6th ed.).** Upper Saddle River: Pearson Prentice Hall.
- Kongsuwunkul, U. (2014). **The factor effect of financial reporting quality: CPA' perspective.** Independent Study, M.B.A., Sripatum University.
- McDaniel, L., Martin, R.D., and Maines, L.A. (2002). **Evaluating financial reporting quality: The effects of financial expertise vs. financial literacy.** The Accounting Review, 77, 139-167.
- Nunnally, J.C. (1978). **Psychometric Theory.** New York, NY: McGraw-Hill.
- Rukprasoot, S. (2015). **The factors on Financial Reporting Quality: Literature Review and Recommendation.** SUTHIPARITHAT JOURNAL, 29(90), 1-13.
- Sitdhirak, T. (2014). **The effect of accountant's competency on financial reporting quality an empirical study of accountants in Thailand.** Thesis, M. Acc., Prince of Songkla University.
- Thapprom, C. (2019). **Factors affecting the reliability of financial statements of Small and Medium Enterprises (SMEs) in View of Credit Analysts.** Journal of Federation of Accounting Professions, 1(3); 82-98.
- Tikam, K. (2016). **The reliability of financial reports to the sustainable development of the entity.** The 11th National and International Academic Conferences, Sripatum University.
- Tontiset, N. (2015). **The factors affecting of quality of financial statement and decision making effectiveness of listed companies in the stock exchange of Thailand.** Srinakharinwirot Business Journal, 6(2), 20-35.
- Tontiset, T., and Kaiwinit, S. (2018). **The factors affecting financial reporting reliability: an empirical research of public listed companies in Thailand.** Journal of Modern Accounting and Auditing, 14(6), 291-304.

Wannawichit, P., and Kongchan, P. (2017). **Factors effecting on the accounting efficiency of the Saving Group for Production Credit in Maha Sarakham province, Thailand.** Veridian E-Journal, Silpakorn University, 10(1), 1926-1942.

Yamane, T. (1970). **Statistics; an introductory analysis.** 2nd ed. Harper & Row, New York, Evanston & London and John Weather Hill, Inc., Tokyo.